

Bu günlərdə Qarabağın dilbər guşələrini seyrinə çıxmışdım. Xankəndi turunda heç kimin bilmədiyi, daha dəqiq, sosial şəbəkələrdə paylaşmadığı bir bulağa rast gəldik. Xankəndidən xeyli aşağıda, Malibəyli kəndinin alt hissəsində, Qar-qar çayının 100 addımlığında gördüyünüz bu bulağın adını bilmədiyimiz üçün elə "Malibəyli bulağı" adlandırdıq. Üzərindəki daş xeyli köhnə görünürdü.

Ərazi insanı valeh edir, hər tərəf yaşıllıq və 100 illik ağaclarla örtülüdür! Bulağın suyu buz kimi soyuq, göz yaşı kimi dumduru

Tək qüsuru odur ki, diqqətdən uzaqdır, diqqətdən uzaq olduğu üçün də getdikcə zibilxanaya çevrilmək ehtimalı var.

Xocalı rayonu Malibəyli kəndində Xan qızı Natəvanın çəkirdi Novlu bulaq haqqında məlumatım vardı, bilirdim ki, bulaq 1880-ci ildə inşa edilib. Bulaq Xan qızı Natəvanın maliyyə dəstəyi ilə yerli əhali tərəfindən çəkilib. Natəvanın təklifi ilə bulağa Novlu bulaq adı verilib.

Bulaq Qarabağ təbiətinin nadir incilərindən sayılır. Bulağın açılışını Xan qızı Natəvan edib.

Bakı Dövlət Universitetinin müəllimi Qismət Yunusoğlu yazır: Malibəyli kəndi rayon mərkəzindən şimal-şərqə tərəf 12 km aralı olmaqla, Yuxarı və Aşağı Quşçular kəndləri ilə birlikdə M.Əzizbəyov adına sūdçülük-tərəvəzçilik sovxozu idi.

Bu təsərrüfatın sahəsi Xankəndi şəhərinin 600-700 metrliyindəki Qarqar çayınadək, əks tərəfdə isə Xocalı rayonunun torpaqlarınadək geniş ərazini tuturdu. Qarabağ xanı Pənahəli xan Sarıcalı-Cavanşirin (1693-1763) oğlu İbrahimxəlil xanın (1732-1806) saldırdığı məşhur "Xan bağı" (alma, armud, gavalı, əncir, tut, qoz ağaclarından ibarət 10 hektaradək ərazi) da daxil olmaqla.

Tarixi, maddi və mədəni irs, milli "ekoloji abidə" kimi bu bağı Qarqar çayından çəkilməş arxla suvarılmaqla, Xankəndi şəhərinin şimal-şərqində, 1 km aralıda idi.

Bağın yaxınlığında Xanın tikdirdiyi qədim karvansaray, Qarqar çayı sahilində inşa edilən 4 su dəyirmanı qalırdı. 1950-1960-cı illərdə təsərrüfatın "Ağa körpüsü"nün alt hissəsini tutan əkin-örüş yerlərinin xeyli hissəsi (kənd təsərrüfatı

Malibəylinin qoynundakı gözyaşları: "Üçbulaq", "Çinar", "Novlu"

Amma Xankəndi və Malibəyli in kəsişdiyi dərinin dibindəki bu bulaq haqqında heç bir məlumatım yox idi. 1971-1975- ci illərdə Xankəndi Pedaqoji İnstitutunun tələbəsi olmuş Əhməd Xudiyev bulağın adının Malibəyli olduğunu iddia etdi və dedi ki, istirahət günləri tələbə yoldaşlarımızla gəlib bu bulağın başında istirahət edirdik.

Bu bulağın geniş açıqlamasını ancaq o yerlərin igid oğlu, polkovnik Azay Kərimov verə bilərdi, Verdi də!

Polkovnik əvvəlcə Malibəyli torpagına qonaq gələnəri salamlayıb, "Xoş gəlmisiniz" dedikdən sonra bildirdi ki, bu bulağın adı "Üçbulaq"dı:

"Qar-Qar çayını keci b Malibəyli istiqamətinə 500 m gedərkən yolun aşağısında restoranın böyründə yerləşir. Ermənilər bu bulağı çox sevirdilər. Amma gözündəki daş çox qədimidi. O vaxtdan qalandı.

Sadəcə sağ - sol tərəflərinə bizimkilər mişar daşlarını düzüblər. Təxminən 1980- ci illərdə, onda mən 7- ci sinifdə oxuyurdum. Əvvəl bulaga 15 ədəd pilləkənlərlə düşüb qalxırdıq. İndi bizimkilər heç bir səbəb göstərmədən həmin pilləkənləri traktorun qabığına verib düzüüblər.

Bulaqdan sol tərəfdə bizim böyük bostanımız var idi, çayın qırağında, amma bütün bitkiləri bu bulağın suyu ilə suvarardıq. Məhsul da çox dadlı olardı.

Yay - qış bu bulağın kənarı ermənilər ilə dolu olurdu. Yeyib- içməyə gəlirdilər. Balaca idik. Ət almaga pulumuz olmadığına görə nənəmin qazın ogurlayıb gətirib burda bişirirdik, evə gəndə isə qaz ogurlayana qarqış tökürdük. (gülür)

-Oradan 1 km sonra isə bizim Malibəyli kəndi gəlir.

Oxucularımıza Malibəyli kəndi haqqında da qısa bir məlumat verək: 1918-1920-ci illərdə Xankəndidə 18 ev olanda Malibəyli kəndində 350 ev var idi, ona "bala Tiflis" deyilərdi...

rufatı təyinətli münbit torpaqlar) Xankəndi şəhərinin hüddudlarına daxil edildi, təsərrüfat rəhbərliyinin və üzvlərinin razılığı alınmadan. Baxmayaraq ki, haylar yataqlanan Ballica, Xə nəzək və Daşbulaq kəndlərinin dəmyə və təsərrüfat üçün yarasız torpaqları Xankəndi şəhər yaxınlığında geniş sahə tuturdu, onların bir qarışına belə deyilmədi. Şəhər ərazisinə qatılan təsərrüfat torpaqlarında haylar üçün yaşayış evləri tikildi (1950-ci ildən sonra bu yerə 20 hay ailəsi yerləşdirildi), Bakı Elektrotexnika zavodunun filialının binası inşa olundu, qədim karvansarayın yerində şəhər avtomobil bazası yerləşdirildi, daha sonra kənd təsərrüfatı maşınlarının təmiri və dəmirçi emalatxanaları (orada düzəldilən dəryaz, balta, oraq, dəhrələrdə ustalar hay mənşəli möhürlərini vururdular) salındı.

Tədricən "Xan bağı" ləğv edildi, karvansaray dağıldı (qalıqları qalırdı), əkin yerlərindəki "Lahıc bağı", "Hüseynin bostanı", "Məşədi Səmədin qoruğu", "At qoruğu", eləcə də məhsuldar tut bağları məhv edilərək torpaqları hayların sərəncamına verildi.

"Xan bağı"ndakı İbrahimxəlil xanın 2 mərtəbəli bağı evində Xankəndi şəhərindən köçürülmüş 8 ailə (onlardan biri də Sabir Əkbər oğlu Tağıyevin (1938-1989) ailəsi olub) yaşayırdı, yaşı 200 ildən çox olan bağı bağbanı Yuxarı Quşçular kənd sakini Balakışi Hüseyn oğlu (1911-1990) olub. Bu bağı alma ağacı sortları Təbriz şəhərindən gətirilmişdi, meyvəsi qışdada budaqda qalırdı, meyvəsinin qabığından və yarpağından "Xoruzquyruğu" çay dəmlənirdi.

Xatırladaq ki, Novlu bulaq və Üçbulaqdan başqa Malibəyildə biz bildiyimiz bir də "Çinar bulağı" var. Yerli sakinlər deyir ki, "Çinar bulağı" xan çinarının dibindən axırmış, heç vaxt da qurummuş. "Çinar bulağı"nın suyu ilə aşağıda hamam işləyib.

Əntiqə Rəşid